

ЙОРДАН ХАДЖИЕВ
ЧОВЕК НА БАРИЕРАТА

chitanka.info

На север от Варна, близо до Балчик, нашият черноморски бряг става чудноват. Земята вече не е земя, не е пясък, още по-малко е скала. Това са ронливи сипеи, тебеширени хълмчета, които те подхлъзват, прашат и плашат. След проливни дъждове пластовете измамно се свличат и понякога в асфалтовия път зейва пукнатина като след земетресение.

Зад сухите варовици отвъд Балчик с доктор Пастухов и малката ми дъщеря бяхме опънали летен стан. Всъщност двамата с хлапето бяхме на палатка, а скандалният доктор пенсионер обитаваше „вилата си“ — картонена колиба, която отдалеч може да мине за трафопост. Всъщност нямах никакво основание да ѝ се присмивам, защото дъждът заваля с пристигането ни и не спря цяла седмица. Докторът си добруваше в трансформатора, а ние с хлапето се измъчихме от мокротия и завист.

На петия ден, еле, поутихна, запалих колата и с доктора отскочихме до Балчик за хляб и сирене. Още валеше, но небето просветваше. На връщане носехме макарони, бисквити, дори локум. И поученията на моя Настрадаин Ходжа изглеждаха по-приемливи.

Мокър път, ситен ръмеж, окъпан въздух. Минахме край новия къмпинг с пощенска станция досами пътя и продължихме направо — бивакът ни отстоеше на километър.

Отведнъж забих спирачки... Колата се повлече, изкриви и спря косо на пътя, досами страшна земна цепнатина. Бррр!... Асфалтът не само се беше отворил, но и пропаднал половин метър.

Стояхме безмълвни пред това величие и възможното нещастие. Малко ни трябваше да забием глави и потрошим стъкла... Ще рече, пътят се е отворил минути преди нас. Бяхме първите свидетели на земната въздишка.

Отзад се зададе кола и докторът вдигна ръце. Хората спряха и дойдоха да надзърнат в страхотията. Удивление, възклицания. След малко се събрахме неколцина, щяхме да станем десетки. Въпросът беше откъде и как да продължим.

Оказа се съвсем просто. Пролетта в къмпинга направили свой път, отклонение, което тръгва от входа и излиза в отвъдния край на около двеста метра. Чудесно!

Върнахме колите на заден ход и спряхме до пощенската станция пред бариерата. Тя беше спусната, вързана със синджир. Портиерът ни

загледа недоумяващо. Как тъй ще минем през къмпинга, тука се влиза с пропуск, ние изобщо не сме записани...

— Трябва да питам началника — заяви. — Не че не ща, но додето другарят управител не разреши, нямам право.

— А ако го няма?

— Не зная — вдигна рамене човекът, облечен в хубав син костюм с бели лампази и генералска фуражка.

За щастие управителят беше тук и вече идеше. Някак отведнъж личеше, че само той може да е шефът. Походка, ръст, килограми, самочувствие — тия неща не се връчват с назначителна заповед. Този човек и преди е бил някакъв, може хора да е строявал.

— Какво е това струпане? — попита или направи бележка.

Тъй и тъй, другарю управител, пътят е скъсан, ей там, трябва да минем, няма как, а портиерът не ще да вдигне бариерата.

Онзи ни заоглежда изпитателно. За миг подозрях нещо.

— Е, и какво? — попита, но това май не беше въпрос.

— Искаме да вдигнете бариерата!

— Защо да вдигнем бариерата?

— За да минем! — обясняваше наивно групата.

— А защо точно оттук трябва да минете?

Подозрението ми се оказа детинско. Вече долавях контурите на нещо много по-голямо.

— Пътят е скъсан, другарю управител, има страхотно пропадане, няма как да се заобиколи. От едната страна е канавка и ограда, отдолу е орано и кално. Трябва да се съобщи и в КАТ...

Онзи ни оглеждаше спокойно, с някакво свое любопитство. Изчака ни да свършим и попита по същия начин:

— И сега какво искате от мене?

Побутнах моя Настрадаин Ходжа, който наблюдаваше със старческо напрежение, може би с ненавист.

— Докторе, този е ръб! Ще постоим още на дъжда!...

Народът взе да се нервира:

— Прави се, че не разбира!

— Докога ще чакаме!

— Другарю управител, влезте ни в положението!

Шефът вдигна ръка. Умълчахме се.

— Оттук няма да минете! — изрече спокойно.

— Защо? — викна истеричен глас.

— Защото не е път!

— Как да не е път? — изстъпи се млад човек със сребърни рамки на очилата и продълговато умно лице. — Случайно съм инженер и зная какво е път. Мога да ви дам дефиниция.

Онзи го гледаше с настроение.

— Тъй ли? И какво пише в учебника?

Младежът запази самообладание. Прочитира:

— Дълга земна ивица, предназначена за минаване на хора и коли.

Асфалтовите са от най-добрите — като вашия тук.

Чу се одобрителна гълчава, някой подметна:

— Шефе, пиши му „отличен“ и го пускай!

Но шефът не се и поклати.

— Виждаш ли — посочи го с пръст, — „предназначен за минаване“. Като е тъй, що не минете?

— Защото си спуснал бариерата.

— Точно така!... А защо се спуска една бариера? — повиши глас. — За да не се минава! Има ли нещо неясно?

Към служебното превъзходство добави и интелектуално.

— А защо тогава се вдига? — попита отзад жена.

— По-важното е кой, кога и как я вдига! — отвърна нашият в отчайващо национален стил.

Време беше да направим нещо!...

— Извинявайте — поде отривисто жената, — вие може би сте преподавали логика, но обяснете ни — защо трябва да стоим и да ви слушаме?

— Не ви задържам.

— Аз питам — защо изобщо стоим, след като всеки има работа и е длъжен да си я гледа?

— Аз това правя, другарко.

Единственият начин да обориш такъв човек е да го зашлевиш фелдфебелски и да го изриташ от пътя. Но как? Ние бяхме мнозина, бяхме народът, но той стоеше над нас, превъзхождаше ни с нещо, парализираше ни. Беше властта. Интуитивно разбирахме, че това най-естествено насилие върху него ще ни въвлече в беля, че зад него ще застанат други, по-големи сили и аргументи, които ще го защитят. И

въпросът дали асфалтовата ивица е път, или не, ще бъде решен в полза на силните.

И все пак, нашият път минаваше зад тази бариера!

— Шефе! — обади се едър мъжага, — вдигай летвата, да не те вдигнем с нея! Не се прави на дете, щото не си малък!

Изглежда човекът намери пролука в емоционалната броня на управителя. Онзи го изгледа дебело — опитваше се да отгатне доколко има право да говори така.

— Заплашваш, така ли?

— Хич не ме интересува как си го обясняваш!

— Щом си толкова силен, ела я вдигни!

Мъжът помълча, поколеба се, сякаш наистина му се прищя да отиде. Но се овладя. Отведнъж се възви и влезе в пощенската станция. Управителят го изпрати с тежък обезпокояващ поглед.

Красива жена разбутваше хората пред себе си. Излезе отпред, викна:

— Защо спиращ хората бе, простак!

Висока, стъпила на изящни токове, тя можеше да каже каквото си ще. Управителят се жегна и от думата, и от красотата ѝ.

— А знаеш ли, че за обида на служебно лице мога да те дам под съд! — отвърна мрачно.

Красавицата не се трогна.

— Ти първо се научи да говориш с жена на „вие“! Нали си ходил седем години на училище? Не чувстваш ли, че само един кръгъл простак може да стои на пътя, вместо да помогне на хората! За какъв се мислиш? Я погледни колко народ се е събрал! Има жени, деца, болни, гладни... Какво си въобразяваш?...

Шефът го преживя. Направи жестока гримаса и понечи да тръгне към нея. Но младежът с очилата мръдна и застана до нея. И оня осъзна, че не бива да се дели от бариерата, че там му е силата. А не можеше да стои и безучастен. Дишането му стана дълбоко, той потъмня. Изведнъж викна:

— Я си дай името и паспорта! Има достатъчно свидетели за обида на длъжностно лице! Няма да мръднеш отгук, додето не ти запиша името!

Обади се момиче:

— Първо се представя кавалерът!

Хората се поразсмяха. Положението, макар безсмислено и отчаяно, започна да става забавно. Но тъкмо този смях вбеси шефа. Стори ми се, че се подува. Обърна се гневно към портиера:

— Кофара!... Бързо!

Старият човек с лампазите влезе послушно в бунгалото и се върна с нов жълт катинар. Онзи го дръпна злорадо и заключи веригата. Обърна ни гръб и закрачи нагоре по новия асфалт.

Дъждът сякаш усили.

В този момент вратата на пощата се отвори и едрият мъж викна на портиера:

— Свирни на твоя, че го търси прокурорът!

Управителят беше на двайсетина крачки и чу.

— Шефе! — викна послушно портиерът. — Другарят каза, че те вика прокурорът!

Някои думи имат магическо действие. Човекът спря. Поколеба се, но изглежда осъзна, че е главният герой на представлението.

— Като му трябва, нека ми прати призовка!... Какво бе, с прокурор ли ще ме плашиш? Кой си ти, що не се легитимираш?

— Ако не се обадиш, ще ти пратят милиционерска кола! И следобед няма да си управител!

Жестоко унижен, но с още вдигната глава, управителят тръгна бавно към нас. Преди да влезе в пощата, подхвърли:

— Ти може да си нещо, но и аз съм някакъв! Ясно ли е?

Вътре стоя три-четири дълги минути. Когато най-сетне излезе, ни изгледа с немигащи очи. И ние го зяпахме втренчено.

— Е? — попита или изръмжа. — Мене прокурор не ме назначава и уволнява!... Сега какво?... Кажи де!

Сега ние чакахме да вдигне бариерата, а той не щеше. Усещах мокротата в раменете си.

— Ако преценя, че трябва да ви пусна, ще ви пусна. Ако преценя друго, моя си работа!... Вие — посочи телефонния си противник, — понеже пътувате служебно, ще продължите. Но останалите... Останалите ще продължат, защото аз така съм решил... Без другарката! — викна към хубавата жена.

Портиерът отключи бариерата и я вдигна достолепно.

Колите сякаш по заповед бръмнаха припряно. Шумът растеше, някои мъчително форсираха. Ние бяхме от първите, а останахме

последни. Видяхме да минава и „другарката“, прилепила се за предната кола. Шофираше сама.

Слава богу, пресякохме и ние този Рубикон. Отвъд бариерата докторът ме накара да спра. Подаде се през отворения прозорец.

— Друже! — викна на осиротяващия управител. — Може ли?

Онзи се почуди, но приближи. Съвсем малко. Докторът отвори и излезе.

— Искам нещо да те попитам, друже — заговори фамилиарно.

— Кой си ти?

— Няма значение, този ми вика „Настрадаин Ходжа“, пък аз май съм арменският поп. Спрях да те попитам само едно: случвало ли ти се е да си недоволен от нещо? От каквото и да е — например че в халите няма месо. Или по радиото пеят тъпи песнички — всеки ден ги пускат. Може и млякото в бурканчетата да е прокиснало, а в общината да ти искат излишно удостоверение. Разбираш ли?...

— Е?

— Нали ти се случва често да си недоволен? Както и на мене. И на всички... Знаеш ли кой е виновен?

— Ти знаеш ли?

— Зная. Ти, шефе! Ти и никой друг. За всичко си виновен, даже за глупавите песнички! Запомни го от един стар човек, който не иска да лъже, защото няма време... И още: можеш ли да кажеш защо не вдигна бариерата?

Онзи отново взе да потъмнява, очите му пак се помътиха. Викна, по-скоро ревна:

— Защото не е път! Защото това не е път!...

— Не, друже, не затова! — махна докторът. — Защото от човек на барикадата си станал човек на бариерата! Правиш ли разлика?...

Поклони му се, влезе и потеглихме.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.